

Apróhirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szövegszerű beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. *Állást keresők*nél szavankint 18, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sipucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszleveggyel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

BUDAPESTHEZ társasági házasági városban, saját házában lakó özvegy, nyugdíjas állami tisztviselő nőiülne. 50—55 éves, vagyonos, vagy nyugdíjazott, gyermektelen özvegy, ki szigorúan kóser háztartás vezetését érti, írjon „Előkelő” jelígre e lap kiadójába.

28 ÉVES, háziasan nevelt, vallásos leány férjhez menne 30—35 éves orth. fiatalemberhez, lehet özvegy is, esetleg 1—2 gyermekkel. Némi hozomány s bútor. „Mazel” jelige.

GYÁRI képviselő, 28 éves, 1000 P havi jövedelemmel, orth. családból nőiülne, megfelelő hozománnyal. „Budapest” jelige.

ה"ח jó házból való, háziasan jólnevelt okos, kedves leány, némi hozománnyal férjhez menne vallásos, tehetséges idősebb fiatalemberhez, esetleg özvegy is lehet. Komoly ajánlatok Krausz Márton, Miskolc, Arany János u. 29, vagy Szofer Salamon terménykereskedő, Sárospatak, címre küldendők.

HUSZONEGY esztendő óta közvetített házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon. Cégnélküli levelezés.

KIZÁRÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít, Meisels héber könyvkereskedés és tálliszszövőde, Rombach ucca 8. A Rombach templommal szemben. — Bármily könyv megvásárlásáért, levelezőlap hívásra, házhoz megyek.

JOBB árvalány bármilyen állást elvállal. Cím G. Z. Dob u. 10, I, 16.

SZÉP papírhéju diót á 84 fillérért, postacsomagban is szállít, utánvétel mellett, Mandl Márton Gyöngyös.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrássy-ut 38. I. em. Párizsi Áruházzal szemben. 25 éves működés.

Hajszálak kiirtása arcáról, karról, szepők, pattanások, összes szépségkélik kezelése. — **Szemölcsirtás.** Arcpóolás, bértelrendszer. — **Miracle** hajlétváltozó szer szétkülde utasítással. Minden eddig felülmul! Díjtalan tanácsadás. (Prospektus)

INTELLIGENS vidéki zsidóleány ajánlkozik vallásos uriházba. Önállóan főz, süt, házimunkát végez, cseléd mellett. „Ügyes” jelige.

JÓ SZAKMÁHOZ intelligens társnőt keres szlovenszkói fiatal szombattartó leány. Cím a kiadóban.

PERFEKT izr. vallásos szakácsnőt jó bizonyítvánnyal keres Lindenbaum, Király u. 93.

JÓL bevezetett orth. kóser kávémezés és étkezde, 3 szobás lakással együtt, betegség miatt eladó. Cím *Papper* fűszerkeres., Dob u. 19.

UTAZÓK FIGYELMÉBE! Kecskeméten állandóan kapható orth. kóser libasült és felvágottak, libamáj stb. Özv. Klein Rudolfné, Kecskemét, Rákóczi-út 5.

Megjelent:

עולת שבת
A zsidóságáról.
Szombatokra.

Elméledések, írásmagyarázatok és értekezések az összes het szidrákhoz. Legelső sorban zsidó családok és az érettebb zsidó ifjuság számára.

Irta: **FISCHER FÜLÖP**
sárospataki főrabbi,
Kapható a szerzőnél 5 pengőért

Kundmachung

Wirkungsvolle **דרשות** in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmiaivo, Chasene** ו"ח ו"ח, Gast- u. Antrittsreden verfertigte von Fall zu Fall zu mässigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P *aufwärts*, 50 H. Porto recomandiert im voraus erbeten. — Mein **מנחת ישראל** auf *Perek*. Preis 1.20 **Rabbiner Israel Braun** Budapest, Szövetség-ucca 43.

Érdeklődés alkalmával válaszleveggyel melléklendő. A dróse-ért járó tiszteletdíj *előre* küldendő be. Drósek raktáron nincsenek, csak megrendelésre készülnek

Új cipő készítését és javításokat a legjobb anyagból vállalja és szíves pártfogást kér

hitrokoni tisztelettel
Grosz Dávid cipész
KAZINCZY UCCA 14.
orth. fűrdő (mikvó) mellett.

Gumiharisnyák Fűzők Gyógyhaskötők

és
egészségügyi cikkek

Hungária Kötszergyár R.-T.

IV., Kristóf-tér 6
IV., Kossuth Lajos-u. 8
VII., Üllői-ut 40
I., Krisztina-tér 5

TELEFON TELEFON

ב"ה **חול סופר** הנני להודיע בשער בת רבים שכעוה"ח קבעתי דרתי פקחי מאקאווע יצוי ועש סופר בידי למלאות רצון כל מבקש תפילין ומזוזות וספרי תורות מהודרים מכת"י ושאריו ספרים ומחומים. וגם בתים מכל מינים שונים, ותל"ת נסמכתי כמנה נרולי ישראל דסופר מומחה לרבים. ואבקש את יודי יודעי ומכירי לפנות אלי בכל עניני סתים ואשרתתו כאמנה עצהו"מ.

יחוקאל שרנא דייטש הלוי סופר סתים דפקחי מאקאווע יצוי. בלאמור הנאון החסיד מוהרה"ח דומ"ץ דפקחי שליט"א. כתיבתי:

DEUTSCH H.
Makó, Deák Ferenc-u. 21.

**Jól bevezetett
orthodox vendéglő**

nagyforgalmu vidéki városban családi okok miatt olcsón átadó.
Cím
kettőslappal a kiadóban

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

אללגעמיינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ח"י

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sipucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Égész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A pápai viszály megoldása felé

— Saját tudósítónktól —

A pápai orthodox hitközségben az ismeretes miniszteri rendelet hatályba lépése óta, amikor a hitközség ügyeit egy bizottság intézi, állandó a feszültség a két párt szangvinikusai táborában, *de ép oly erős a békevággy a megmondottak között.* Egyre többen látják azonban be, hogy az eddigi állapot tarthatatlan.

Az említett békevággy megnyilatkozott azoknál a tárgyalásoknál, amelyeket egy nagyobb pápai küldöttség folytatott e héten Budapestben a Központi Iroda helyiségeiben és a Központi Iroda vezetőségének irányítása mellett. A körülbelül 20 tagú küldöttség mindkét párt képviselőiből rekrutálódott. A vitás pontok mélyreható letárgyalása és megvitatása után a legátusok belátták, hogy *okvetlenül szükséges egy platform megalkotása,* amelynek alapján sikerül majd a két pártot valamiképpen kielégíteni, anélkül,

hogy 2 orth. hitközséget kreáljanak. *E platformot szerencsésen megtalálták.*

Mindkét párt megegyezett abban, hogy a choszid-elemek egy külön imaegyesületbe tömörüljenek.

A megoldás elgondolása szerint ez az imaegyesület — az orth. hitközség kebelében — sok tekintetben el volna látva az *önálló hitközség* attribútumaival: *volna külön rabbija, metszője, mézárszéke s természetesen külön temploma, mikvoja, stb.* A platform megalkotására a legmesszebbmenő jóakarattal törekedett mindkét párt s különösen a hitközség ideiglenes vezetésével megbízott kuratórium elnöke: *Steiner Vilmos.*

A tervezett megoldás körülbelül olyan volna, mint ahogy ezt *Miskolcon* látjuk, ahol a hitközség kebelén belül, de attól csaknem függetlenül, szefárd imaegyesület működik. Meg-

jegyzendő azonban, hogy a pápai dissidensek nem óhajítják az „orthodox” jelző mellé, vagy helyébe, a „szefárd” jelzőt felvenni. A béke helyreállításának az *anyahitközség* szempontjából egyik örvedetes következménye a *Haberfeld-féle rabbi-választás megerősítése lesz.*

Az elvi megegyezés után természetesen még sok *részletkérdés* megoldása van hátra, amelyet a rövidre szabott tárgyalási időben eszközölni nem lehetett. A tanácskozó bizottság ennek következtében felkérte a Központi Irodát a további tárgyalások irányítására. Az Iroda megbízásából dr. *Reiner Imre* jogtanácsos vasárnap Pápara utazik ebben az ügyben. Ugyancsak vasárnap utazik Pápara Győrből a Központi Iroda felkérésére *Schwarz Izidor* központi bizottsági tag is. *Mindkettőjük ügyszertételétől, valamint diplomáciai ügyességétől várják a pártok a kedélyeket megnyugtató békét.*

Báró Kohner Adolf

A zsidó felekezeti közvéleményt már hetek óta foglalkoztatja az a hír, amelynek értelmében a kongresszusi országos izraelita iroda elnöke: *báró Kohner Adolf doktor.* *lemondási szándékokkal foglalkozik.* A lemondás okául részben fáradtság, részben elkedvetlenedést emlegetnek. A közre természetesen csak az utóbbi tartozik és így meg kell állapítani, hogy a felekezeti közélet országos irányítása hálátlan dolog, különösen, ha a csillagó, kifelé is fénylő eredményt elváró, sokszor felületesen s elhamarkodottan ítéző laikusok tetszésére is pályázna egy vezetőség. Különösen áll ez a mostani hazai viszonyok közepette, amikor elégtelenség, idegesség, anyagi gond nehezítik meg a hívők életét.

Hogy a zsidó felekezeti ügyek terén milyen nehéz a helyes, mindenkit kielégítő utat eltalálni, ezt éles reflektoroként bevilágítja a mult héten lezajlott képviselőházi vita a zsidóknak a vitézi rendből való kizárása, illetőleg oda be nem vétele, tárgyában. Akik azt mondják, hogy *teljesen felesleges volt a dolgot most előranciaálni,* mert csak ártott a magyar zsidóságnak, — azoknak igazuk van. Akik viszont azt állítják, hogy bátor és helyes cselekedet volt *hangot adni a magyar zsidóság elégedettségének* — azoknak is igazuk van. Már pedig tudott a dolog, hogy ott, ahol mindkét szemben álló pártnak egyformán igaza van, szomorú a helyzet, amely a közéleti működés sikerét rendkívüli módon megbénítja, mert német

szóval élve: *kiveszi a szelet a vitorlából.*

Ezen kívül talán elkedvetleníthette az országos izraelita iroda elnökét a *Magyar Zsidó Unió* ügye. Állítólag egyes *illetéktelenek* feltétlenül garantálták a hazai orthodoxia bevonulását, ami természetesen nem történetelt meg a Központi Bizottság tanácskozása után. Az Orthodox Központi Iroda az önálló orthodox szervezet elvének ép-ségben tartása mellett lehetséges legmesszebbmenő lojalitást tanúsított, amikor oly értelmű kommunikét adott ki, hogy részt vesz a tanácskozásokon, ha ez szükségesnek mutatkozik. Evvel kapcsolatban megírhatjuk, hogy vidékről több oldalról szerették volna megtudni tőlünk, hogy tulajdonképpen a „Ma-

gyar Zsidó Unió" miféle törekvései érintenek orthodox érdekeket s minémük a kitűzött célok. Őszintén megválasztottuk a kérdezősködő leveleket, hogy nem tudjuk pontosan, mit akar a Magyar Zsidó Unió? hoz-e anyagi segílyt külföldről? hoz-e egyéb eszközöket helyzetünk javítására? tud-e a vezetőség diplomatikus homályosságú kommunikációs szerkesztésen kívül mást is? Mindent nem tudjuk s tulajdonképpen nem is foglalkoztunk volna a dologgal, ha kezdettől fogva nem oly beállítással indult volna az egész, hogy az orthodoxia csatlakozni fog. Pedig az orthodoxia egy része még tanul talmudot, amelynek tanítása szerint — a Rambam döntése értelmében — egy nem létező dolog (dóvor selaj bó leajlom) aljki viszonyok létesítésére nem alkalmas és ezt a tételt a közélet terén is érvényesítve akarja látni.

Ha visszautasítandó fogalom volt eddig az orthodoxiában az unifikáció (az egységes szervezet), nincs rá ok, hogy lelkesedést keltsen az unifikáció. Az ügy ebbéli állásával nem lehet nagyon megelégedve báró Kohner, amint hogy a Szegedről jövő és a kongresszusi irodát célbavevő támadások is érzékenyen hathatnak. Az antagonizmusok ugyanis, melyek sok tekintetben Pest és Buda, valamint Szeged között fenforogtak, fennállanak most is s ebből folyik az iroda pesti orientáció ellenes vidéki hangulat.

*

A felsoroltak elég elégedetlenségi s elkedytelenedési területet alkotnak. De evvel szemben áll az az általános tisztelet, amely báró Kohner nobilisan kimagasló egyéniségét úgy orthodox, mint neológ részről körülveszi. Az ő közéleti felelősség-érzete, mely minden egyes ténykedésében megnyilatkozott, ezért bizonyára visszatartja a visszavonulástól, mert akik a zsidóság helyzetét ismerik, tudják, hogy báró Kohner a jelenlegi zsidó közéleti viszonyok mellett nem léphet vissza. Szükség van rá!

Rákóczi és a borsai rutének

Ilyen cím alatt nem II. Rákóczi Ferencről van szó, akinek hű katonái voltak, a magyar történelem tanúsága szerint, a máramarosi rutének, hanem szó van Rákóczi-ról, a budapesti szellemi inségmunkásról, akinek esete ugyanazt mutatja, mint a borsai rutének most lefolyt pöre. Rákóczi — olvassuk egy esti lapban — ugyanis nem lett a szellemi inségmunkások közé felvéve, mert saját szavai szerint, azt hitték róla, hogy zsidó, pedig ő igazi Rákóczi... Mi következik tehát ebből? Az, hogy a magyar fajvédelem annyira szaturálva van sváb és tót vezetőkkel, hogy a Haller, Taszler, Fangler, Neferdá zsánerü nevek sokkal megbízhatóbbak faji szempontból, mint a magyar nevek. A borsai rutének poréből pedig azt látjuk, hogy a fajvédő ügyvédek még azt is el akarták tagadni, hogy vallásalapítójuk zsidófajú. Sőt a papok is ellejtkeztek erről a körülményről s a zsidók megöletésére buzdi-

tották a híveiket. Kiderült, hogy az uzoráskodás nem faji tulajdonság, mert Juga prefektus is be van bonyolítva egy uzorapörben, ahol nem ő a szenvedő fél, hanem a cselekvő. A tanuként kihallgatott parasztok pedig azt vallották, hogy békében éltek a zsidókkal, amíg nem jöttek az urak s nem heccelték fel őket. A máramarosi zsidó nem vett fel rutén nevet, de azért békében élt környezetével, amíg a fajmentők nem találták fel a zsidókérdést. Nemsokkal jobban járt a megmagyarosodott zsidó is. Sőt: a Rákóczivá megmagyarosodott Rosenbergek gyanússa teszik az igazi Rákócziakat, mert támadt egy fajvédelem, amelybe mindenki beletartozik a zsidón kívül. Reméljük, hogy megérjük az időt, hogy a borsai rutén népboldító értékfokán fog állni az európai közvélemény előtt az a humanitás, amelynek zsidó-szag gyanus minden — Rákóczi.

A zsidó mint példa

A szegedi egyetem egyik tanára olyasféle kijelentést tett a multkori diákverekedésekkel kapcsolatban, hogy a keresztény diákok vegyének példát a zsidóktól szorgalomban, tanulásban. A professzor kénytelen volt ezután kimagyarázni szavait s kijelenteni, hogy nem becsülte le a nem-zsidó diákságot. Külföldi lapokba is belekerült az epizód, melyre a felületesen gondolkodók talán büszkék lesznek. Mi azonban tudjuk, hogy ha a zsidó diákok szorgalmasan tanulnak, úgy ez részint átöröklés, részben kényszer. A zsidó diák elődei ugyanis a talmud-tanuláson élesztették eszüket s ez a studium beleidegződött az utódokba. De azzal a különbséggel, hogy míg az elődök teljesen önzetlenül tanultak, az utódok megakarnak élni a tanulásukból. A zsidó diák kénytelen kiválni, mert másképpen nem tud megállni az életben a zsidóság teherével megnehezítve. Szomorúan mondja egy zsidó író: mily bánatos dolog az, hogy nekünk zsidóknak mindig okosoknak kell lennünk. S épen azért a keresztény diákoknak azt kellett volna válaszolniok a professzornak: a zsidók kénytelenek nagyobb mértékben szorgalmasabbnak lenniök, minékünk nem. S itt egy különös circulus vitiosus látnunk. A zsidó ambiciózus, mert gyűlölik, s gyűlölik, mert ambiciózus. A gólusz tragikomikuma ez.

Heiden Leó

ÉKSZERÉSZ ÉS ÓRÁS
Budapest, VII., Király ucca 21.
TELEFON: JÓZSEF 331-10

Magyarország legnagyobb
szombattartó ékszerüzeme

Valódi ezüst gyertyatartók,
menórák beszomim-tartók,
eszrogdobozok, szédertálak,
serlegek nagy választékban.

Alkalmi és nászajándékok
brilliáns
arany
és ezüst

tárgyakban, dús választék!

Olcso gyári árak!

Ez még nem volt!!

3000 pár cipőt

kéz alatt megvettem, hihetetlen olcsón árusítom!

Női cipő már P 12.— Férfi cipő már P 13.—

Ne mulassza el az alkalmat! Ideál cipőáruház

Szombat és ünnepnap zárva!

Éggt. ROTTENBERG JÓZSEF
VIII., Nagyúvaros-u. 3.

Egy választási propagandaestélyen

(Levél a szerkesztőhöz)

Betévedtem egy választási propagandaestélyre. Nem is volt demokrata-párti gyűlés, de azért csupa zsidó hallgató volt. Ugy látszik, hogy a rossz üzletek ellejtetésére használják a frázisok bódító mákonyát. Egy ismerősömet is felfedezem, aki minden felolvasó-estélyen, minden emlékünnepeken, minden dohányuccai prédikáción, minden választói nagygyűlésen ott van. Elbeszéli nekem, hogy a hét elején az Aréna uti templomkörzetben volt összejövetel, bankettel súlyosbítva, prédikációval, imával garnirozva. Barátunk ismert poén-öl s így — szereti a vicceket. Azt mondja nekem, hogy amit a templomban hallott, az egy „Abendgebet ohne Abendgebet” volt. Ránézek s akkor ő poengyilkos szándékkal magyarázza: „Na igen, Abend kántor imádkozott, de csak mincha szerepelt a műsoron, maariv, az igazi „Abendgebet” nem. Szóval: ez esetben barátomnak nem sikerült a viccet megölni. Végighallgattuk a szónoklatokat s a bankett következt. Egy népszerű zsidó politikus, aki a hitközségi életben is szerepet játszik, szellemesen

cseveg az új vigszínházi darab szerzőjéről, aki egy zsidó írónak s egy keresztény színésznőnek a fia s ebből az alkalomból felemlíti, hogy milyen böles a magyar törvényhozás, mely megengedi a vegyes házasságot, mert ime milyen tehetség született ebből a házasságból. — Barátom feszeng s azt mondja nekem: Maga szokott mindig bosszantani, hogy a poén nálam rosszul süil el, no lássa, a jeles felekezeti férfiú a vegyesházasságnak akart propagandát csinálni s kilyukadt a többnejűségre. — hisz az említett zsidó író nem vette el a színésznőt, a fiú az anyja nevét viseli. — Mivel én nem vagyok járatos ezekben a históriákban, kénytelen vagyok megkérdezni Önt, hogy mi a nagyobb baj, ha egy izraelita felekezeti vezér a vegyesházasságnak vagy a poligámianak emel propagandát?

A nevelés kérdéséhez

A Zsidó Ujság által felvetett chéder-kérdésnek a Tóra szellemében való megoldásához minden hűségű orthodoxnak nagy szeretettel kellene tehetségéhez

LAKODALOM
HOFMANNÁL
BANKETT

képezt hozzájárulni. Ebből a törekvésből kifolyólag akarok egy-néhány gondolatot papírra vetni.

1. Ajánlanám az osztályozás behozatalát a chéderbe.

2. Mint a világi iskolák, úgy a chéder is küldjön évnegyedenként értesítést a szülőknak gyermekeikről.

3. A gyermekek serkentésére rendszeres ösztöndíjak szükségesek.

4. Óhajtanám, hogy a gyermekek a melameddal együtt imádkozzanak minjonnal, hogy elsa-játítsák a melamedtól a minhogokat s a tefilo rendszerét.

5. A gondos szülő orvoshoz fordul, ha gyermeke sápadt, étvágytalan s behatóan érdeklődik az után, miképpen lehetne a kezdődő betegséget legyűrni. Ép ilyen bizalommal kellene felkeresnie a szülőnek a melamedot is, ha látja, hogy gyermeke betegeskedik — a vallás törvényeinek gyakorlása tekintetében. A melamednek a moralizálás, a műsor tekintetében egyénileg kellene eljárni.

Kiszner Armin
(Nógrád).

LE AZ ÁRAKKAL!

A selyemvásár

érthető nagy siker jegyében folyik

Szénási Sándor

selyemáruházaiában

mert a cég számolva a rossz gazdasági viszonyokkal, olyan rendkívüli módon szállította le az árakat, hogy azok meglepetésszerű, igaz, őszinte örömet és elismerést keltenek a hölgyközönség körében.

IV., Bécsi ucca 5, a Deák Ferenc ucca sarkán.

Wien, I., Petersplatz 3.

Betörőbanda garázdálkodik Máramarosban

M.-Szigetről jelentik: Felsővisó lakosságát hétek óta tartja izgalomban egy rablóbanda garázdálkodása. Egy, a legkörmönfontabb eszközökkel dolgozó betörőtársaság sorra követi el a vakmerő betöréseket, jelentékenyen megkárosítva a máramarosi nyomorban nehezen egzisztáló kereskedőket.

Az elmúlt héten egyszerre hat feljelentés futott be a felsővisói csendőrshöz. Az éjjeli sötétjében a helyi viszonyokkal ismerős betörők sorra járták a falut és az összes kisebb üzletekből apró-cseprő árukkal távoztak. A rákövetkező estén Schéter Adolf textil-üzletébe törtek be. A betörők átfurták az üzlet falát, azonban a belső falak vastagon deszkázva voltak és a betörők, akik uglátszik, nem dolgoztak eléggé

sietve és rájuk virradt, zsákmány nélkül elhagyták az üzletet. A rákövetkező éjszaka már jobban sikerült a betörők kirándulása. Ugyanolyan módszerrel, mint az első éjszakán feltörték Stein Ábrahám textil-kereskedő üzletét. A falon olyan rést ütöttek, amelyen átbujhattak az üzletbe és reggelig kihordták és magukkal vitték az üzlet árukészleteinek felét. Másnap a tulajdonos remülten konstataulta, hogy a betörés mintegy háromszázezer leies kárt okozott az üzletnek. A csendőrök azonnal bevezette a nyomozást és a máramarosszigeti rendőrség két detektívje azóta is Visón tartózkodik, hogy a tetteseket kézrekerítsék.

A betörők munkáját elősegíti az, hogy a község özv. Pop Simonné fűrésztelepeinek villanytelépfőtől kapja a villanyt, a tulajdonosné azonban este 11 órakor már nem szolgáltat áramot. A község így éjszakánként teljes sötétségben marad, ami természetesen kedvez a rablóbandának.

Felhívás a hajdumegyei falusi voít talmudistákhoz

Nem szeretek ugyan feltűnést kelteni és attól tartok, hogy egyesek talán nem jó néven veszik a felhívásomat, de bölcsseink mondása szerint: במקום שאין אנשים השמר להיות איש „ahol nincsenek férfiak, ott iparkodj te férfi lenni!”

Vannak ugyanis falvak, amelyekben nincsenek nagyszámúban gemóret tanulni tudók, de mindig akad egy-kettő, aki valamikor tanulta a Talmudot és még most is tanulna, ha valaki erre serkentené s ha a valamikor elsajátított tudását talmudi eszmecsere (שלטול) útján értékesíteni is tudná. Az volna tehát szerény indítványom, hogy az az 1-2 tanuló vágyó, ki-ki a maga falujában „legyen férfi” és tömörülve, alakítsunk egy vidéki saszevra-körzetet, ahol legalább egyszer évenként összejönnénk és egy kellemes társaslakoma kapcsán, ünnepélyes szijumot rendeznénk.

Emlékszem bold. mesteremre, a Meharam Szajfer, volt tiszafüredi

rabbira, akinél évenként oly impozáns számban jelentek meg a szijumra a vidékiek is, hogy még különvonalatok is közlekedtek azon a napon.

Tudjuk, hogy sok hitközségben ma is megvan ez az intézmény, de — kivételektől (mint pl. Püspökladány, melynek körzeti saszevra-ja van) eltekintve — nincs bekapcsolódva a vidék. Ezért ajánlom a vidéki körzet megalakítását akár mint a legközelebb eső hitközségi saszevra-hoz tartozó fiók, akár mint külön önálló szerv, amelynek tagja lehet minden felnőtt fiatalember is, aki egy tetszés szerinti traktátus tanulását vállalja.

Ki akarom próbálni tervem életrevalóságát s ezért a Zsidó Ujság útján fordulok elsősorban a saját megyémbeli, szétszórtan lakó talmudértőkhöz. Nem akarunk egyletesdit játszani, hanem megpróbálunk egy módot gemóret-tanulásunk felújításához. Felkérem azokat, akik Hajdumegyében kisebb községekben laknak s így izolálva vannak, hogy közöljék velem, milyen meszichót tanulnak s hajlandók volnának-e 3 hónap múlva, Ador 7-én, a megyei székhelyre, Debrecenbe összejönni. Meg vagyok győződve róla, hogy az orthodox hitközség előjárósága szívesen átenged nekünk szijum-tartásra egy alkalmas helyiséget. Ha lesz egynehány jelentkező, akkor érintkezést keresek a hitközséggel. A tömörülés szorosabb kiépítését megbeszélhetjük azután az első szijum-összejövetel alkalmával.

Magasztos a cél: Tórárt tanulni és az általam ajánlott eszköz: az izoláltan élők közötti szellemi kapcsolat létesítése — rendkívül egyszerű, anyagi áldozatokat nem kíván, mert a kis utiköltség értéke bőven megtérül a szijum-összejövetel szellemi öröme által. Felkérem hajdumegyei falusi testvéreimet, hogy csatlakozzanak a vidéki „Sász-körlet” megalakításához. A szent cél érdekében örömmel üdvözölöm őket baráti szeretettel, mert a Tehilim szavaival vallom: „chovér oni lechol aser jeréüchó úlsajmré micvajszechó — baráti társa vagyok mindazoknak, akik I-tenfelők s parancsait megtartják”.

Weinstock Aron
Tiszacsege (Hajdum.)

Sirkövek Adler J. sirkőraktárában
Telefon: József 364-20.
Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4.

Zsidó diákverések, vitézi szék...

Szeged tiltakozik

A szegedi zsidó hitközség képviselőtestülete csütörtök délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen dr. Biedl Samu elnök szövéttette a szegedi diákverések ügyét és a vitézi szék ügyében elhangzott beszédek. Azt mondotta többek között:

— Amióta a gettó falai összeomlottak, szerencsétlenebb zsidó ifjúság nem nevelkedett. A magyar zsidóság sorsát illetően pedig megállapíthatom, hogy egy cirkuszi porondjára vagyunk bezárva, amelynek minden kijárata el van reteszelve! Hát elképzelhető egy klinika, ahol egy zsidó tanár, adjunktus működik? Van-e olyan zsidó fiú, aki el tud helyezkedni az állami és városi közigazgatás bármelyik ágában?

Miután Dési Géza szereplését élesen elítélte, így folytatta:

— Hát nem volt elég a honvédelmi miniszter urnak, hogy az ország területének kétharmadrészét elbeszítettük, itt még mindig nem vagyunk elég kevesek? Azt is mondotta a honvédelmi miniszter úr, hogy ő hallja, amint dübörög a történelem szekere. Én is hallom, de látom azt is, hogy a történelem szekere keresztül fog nyargalni a honvédelmi miniszter úr politikáján. Nemsokára szánalommal fognak nézni erre a középkori politikára! (Nagy taps.)
Dr. Biedl elnök ezután határozati

javaslatot nyújtott be, melyben a következők foglaltatnak:

„Szemtanui voltunk a közelmúlt napokban a szegedi Ferenc József Tudományegyetemen lefolyt diákzavargásoknak. Szemtanui voltunk, amint keresztény magyar diákok csapatokba verődve ütötték-verték a kezük ügyébe került egy-egy zsidó vallású magyar kartársukat. Szemtanui voltunk, miként teremtettek az egyetem autonómiájának örve alatt zavargó ifjak oly területenkívül álló szigeteket, ahol a büntetőtörvénykönyv hatálya megszűnik, ahol büntetlenül lehet a zsidók sérelmére bűncselekményeket elkövetni... Mindezek láttára a hitközség azt kéri a kultuszminisztertől, hogy az állam hatalmának minden eszközével vessen véget végeredményében az országra káros üzelemeknek.”

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Ahogy külföldön látják

Egy varsói lapban olvassuk a következő kis történetet: A fiú, aki egyetemi hallgató, nagy hévvel magyarázza az apának, hogy a régi göllisz-politika helytelen, nem szabad tűrni jogtalanságot, tiltakozni kell ellene.

— Ugyan, kérlek — mondja az apa — ma egy telt villamosra fel akartam szállni, de akkor a polgármester antiszemita fia nem akart bendedni, sőt azt mondta nekem: „itt b. zsidónak keresni valója nincs”.

Laskasütőgépeket és berendezéseket

legmodernebb kivitelben gyárt
FRIEDLIEB MIKLÓS
különleges laskasütő gépek gyára
Budapest, VII. Nyár-utca 16. sz.
Telefon: József 345-48.
Árjegyzéket és költségvetést legmodernebb gépeimről díjmentesen küldök.

Székely Jenő

női-, férfi- és gyermek-
fihernemű
és gyermekruha
különlegességek üzlete
IV., Petőfi Sándor ucca 9.
Telefon: Aut. 390-46.

Ne vegyen szőnyeget

míg látványos kirakataimat meg nem tekintette! Gépszőnyeg helyett ma már vehet nálam kézzel csomózott elsőrangú árut igen jutányosan.

Valódi perzsák, nemesített magyar perzsák, torontáli, Argaman és Bouclé szőnyegek

gyönyörű mokett-takarók igen olcsó áron! Óriási választék 125. számú árjegyzék vidékre ingyen és bérmentve.

SCHILLINGER BÉLA

SZŐNYEGNAGYÁRUHÁZ
Budapest, VI. Teréz-körut 15.
(Andrássy-ut sarok.)
Alapítva 1906. Címre ügyelni!

Gumiharisnyák Fűzők Gyógyhaskötők
és
egészségügyi cikkek
Hungária Kötőszergyár R.-T.

IV., Kristóf-tér 6
IV., Kossuth Lajos-u. 8
VIII., Ultsi-ut 40
I., Krisztina-tér 3
TELEFON TELEFON

Három méter

140 cm. széles kítűnő minőségű divatos férfilőtöny-szövet, sötétkék és fekete színekben is hozzávalóval együtt v. 3 mtr. női v. férfi ösi-téli kabát-szövetgyönyörű kivitelP **29.88**

Kapható: **csak az udvarban**

Cím: **Olcsó Maradék- és Textilraktár 32. Király-utca 32.**

Postai rendeléseket 35 év óta lelkiismeretesen teljesítünk. Viszontelárusítókát nem szolgálunk ki.

Gabella Erdélyben és az 1884-i magyar ipartörvény

— Kolozsvári tudósítónktól —
A kolozsvári tábla most megállapította egy 1888-ban kelt magyar miniszteri rendeletről, hogy törvénytelenül lett kiadva. (?) Ez talán csak jogászokat érdekelne, de a döntés alkalmazása értelmében mindenki gabella nélkül árulhat húst, s így a hitközségek pénzügyi helyzetében megrendül.

E kérdésben alapvető fontosságú az 1888 szeptember 18-án kelt s 48.151 sz. alatt szétküldött magyar földmívelésügyi miniszteri körrendelet, amely szabályozza a hitközségeknek azon jogát, hogy „kóserhúst csakis hitközségi autorizációval bíró mészárosok hozhatnak forgalomba”. Kimondja a rendelet, „a kóserhússal járó ipari és kereskedelmi üzletre nézve az ipartörvény intézkedései egyedül nem alkalmasok, hanem arra, mint vallási intézményre a zsidó hitközségek önkormányzata által megállapított korlátok is irányadók”. Majd később: „A kóserhús a szabadipar tárgyát nem képezi, erre az ipartörvény rendelkezésein kívül még az izraelita hitközség kérelmére eltiltotta a húsárusítást, de a kolozsvári ítélet, tábla a mészárosnak adott igazat, különös indoklással, amelynek lényege a következő:

A fent idézett 48151—1888. számú földmívelésügyi és ipari miniszteri rendelet törvénytelen, azt annak idején, 1888-ban a magyar földmívelésügyi miniszter jogtalanul adta ki, mert a mai napig érvényben levő 1884: XVII. törvények (ipartörvény) alapján ilyen rendeletek kiadására a miniszter nem volt feljogosítva.

Az erdélyi zsidóság most izgatottan figyel, miképp lehet ezt a dolgot a hitközségek fennállásának lehetlennétele nélkül elintézni.

Az erdélyi zsidóság most izgatottan figyel, miképp lehet ezt a dolgot a hitközségek fennállásának lehetlennétele nélkül elintézni.

Az erdélyi zsidóság most izgatottan figyel, miképp lehet ezt a dolgot a hitközségek fennállásának lehetlennétele nélkül elintézni.

Az erdélyi zsidóság most izgatottan figyel, miképp lehet ezt a dolgot a hitközségek fennállásának lehetlennétele nélkül elintézni.

Az erdélyi zsidóság most izgatottan figyel, miképp lehet ezt a dolgot a hitközségek fennállásának lehetlennétele nélkül elintézni.

Üzletáthelyezés!
30 év óta fennálló üzletemet
Kertész ucca 43. sz. alól VI., KIRÁLY UCCA 58.
szám alá helyeztem át.
Telefon: Aut. 240-85.
SEIDNER LIPÓT
posztó, divatszövet és szabókellékek áruháza
Billiárd, játékasztal- és íróasztal posztók. — Ebédloasztal, padló és dekoráció filcek.

Zsidó humor

A halott tisztelése. Hallja, maga azesz. — förméd rá a chevra gabe a hitközséggel hadilábon álló sameszre — hogyan sértheti meg a halottat s az órajn s a menet előtt jár?
— Mit mondjak erre? — felel a samesz. Igaza van, belátom, hogy tévedtem, maga jó útra vezetett engem, meg is érdemli az ajlom habót (a túlvilági életet) minél előbb. Higye el, hogy ha a legközelebbi alkalommal magáról lesz szó, az órajn mögött fogok menni, tiszteletadásom jeléül.

Egy rabbit meglátogatta egyik hiva. Beszéd közben észre veszi a vendég, hogy az asztalon egy kis bor van. Megkéri a rabbit, hogy kínálja meg egy pohár borral.
— A borra szükségem van kidüshöz — feleli a rabbi.

Hol van a rebbe bitóchenje?
— kérdé a hívő. Kidüstre majd lesz bora a rebbenek.

Ezek után a rabbinak nem volt mit tennie, mint vendégét a rendelkezésére álló borral megkínálni. A bor elfogyasztása után, a bálbosz ki-

vesz a kabátja zsebéből egy üveg jó bort és átadja a rabbinak.

— Látja rebbelében, hogy jó a bitóchen.
— Jó, jó. Könnyű neked fiam, mikor a bitóchen a zsebedben van, — vág vissza szellemesen a rabbi.

Egyszer volt... A falusi zsidó megye a városba sokféle ügyeinek elrendezésére többek között egy diszkret ügyben a rabbi tanácsát is akarta kikérni. Benyit a rabbihoz, de ott van mellette a rebbecen s így nem volt alkalmas a helyzet a kényes dolog megbeszélésére. Elmegy, egy óra múlva visszajön, de a rebbecen még vagy már megint ott van. Az eset megismétlődik többször. Miután elvégezte egyéb ügyeit s ismét benyit, kétségbeesetten látja az előbbi szituációt.

— No, de mondja csak, mit óhajt barátom — faggatja a rabbi.
— Egy mesét akarok mondani.
— Nagy örömmel hallgatjuk.

A falusi rákezdi: egyszer volt egy rebbe és egy rebbecen — kezdi a barátunk és megáll.

— Mondja tovább!
— Nincs tovább — hangzik a fe-

lelet — a mese vége, mert mese az, ami nem valóság, már pedig itt a valóság az, hogy nem „egyszer volt egy rebbe és egy rebbecen”, hanem „mindig volt egy rebbe s egy rebbecen” s azért nem lehet folytatni...

Ami púpnál is rosszabb. Códék veszekedik a feleségével s azt mondja neki, hogy: „Te még nagyobb baj vagy, mint egy púp vagy egy süket fül”. A szegény asszony megsértődik s bepanaszolja a rabbinál. A rabbi hivatja a férjet. Ez ártatlan arccal mondja: „Ezt nem gondoltam sértően, de úgy van, mert tessék csak nézni: barátomnak van egy púpja, egy rokonom süket az egyik fülére, mindkettőnek jó sidüchet ajánlottak, de látták-e már valakit, akinek jó partit ajánlottak volna, ha — felesége van?”

Egy utolsó kérdés. A jámbor haladokló asszonnyal elmondatták a bűnvallomást, a vidült, megnyugodva várja a végét, majd oda szól a leányának: — Kérdezd csak meg a chevra-gabét, szabad-e nekem még egy kis vizet innom...
Spitzer Rudolf (Sárospatak).

Palesztinában és Palesztina körül

Jewish Agency és az angol kormány. Az angol miniszterelnök kezdeményezésére összeült az a konferencia, melynek célja a Fehérkönyv hatásának letompítása. A tanácskozáskor titkosak és így a konferencia lefolyásáról még nincsenek megbízható hírek.

A whitechapeli választás. Londonnak zsidók által lakott része a Withechapel most képviselőválasztásra készül, mert az előbbi képviselő elhunytával pótválasztást írtak ki. A kormánypárti jelölt győzelme alig van kilátás a zsidóegyedben, a palesztinai események miatt uralkodó feszültségből kifolyólag. Lord Melchet, az angol közgazdaság egyik vezetőalakja, akinek Palesztinában nagy földterületei vannak, rendkívül éles felhívást bocsátott ki a választókhoz, amelyben felhívja őket, hogy szavazzanak a kormánypárti jelölt ellen, mert véget kell vetni annak a politikának, amely az arabok kedvéért a palesztinai lakosságnak s az angol adófizetőknek terheit rendkívül módon megszaportja.

A volt zsidó katonák tiltakozása. Azok a jeruzsálemi zsidó légionáriusok, akik mint önkéntesek részt vettek Palesztina meghódításában, együttesen tiltakoztak a mai politika ellen s a Fehérkönyv ellen, amelyet igazságtalan, szerencsétlen s el-

lenséges dokumentumnak mondanak.

Szólj igazat és — betiltanak. A Doar Hajojm című héber napilap megírta, hogy a Holttenger tájékán egy angol társaság nagy területet vásárolt az ott sejtett nafta-források kihasználására. Rámutatott ezzel kapcsolatban, hogy ugylátszik mindenkinél szabad Palesztinában földet venni, csak zsidónak nem. A lapot betiltották.

Hussein halála. Cyprus szigetén, amely az angolok birtokában van, mint számított halt meg Arabia Hedzash nevű tartományának királya. Még a háború első szakában, 1915-ben Anglia megígérte neki Mac Mahin tábornok által, hogy győzelme esetére nagy arab birodalmat csinálnak, amelynek ő lesz a királya. Éppen ezért Hussein elkéseredett ellensége lett a Balfour-deklarációnak s nem akarta az Angliával kötött szerződést aláírni, mert abban benne volt a Balfour-deklaráció. Még akkor sem volt hajlandó ezt tenni, amikor Ibn Szaud fanatikus arab szultán hadaival fenyegette országát. Anglia erre teljes semlegességet jelentett be a viszályban, aminek eredménye volt aztán, hogy Ibn Szaud teljesen szétzúzta Hussein hatalmát, akinek menekülnie kellett. A mostani időkben arab részről gyakran hivatkoztak a Mac Mahin és Hussein közötti tárgyalásra. Anglia egyébiránt igen hálásnak mutatkozott vele szemben. Az egyik fia iráki király, a másik, a transjordániai emir, mindkettő Anglia jóvoltából s erős anyagi támogatása mellett.

A palesztinai vita az alsólúzbán. A múlt számunkban megemlégtünk Lloyd George, MacDonald s Herbert Samuel beszédeit. Utánuk egy arabbarát konzervatív képviselő, Bury beszélt s azt hangoztatta, hogy a Fehérkönyv bátor és pártatlan. Snell munkaspárti képviselő azt fejtette, hogy a zsidó bevándorlás az arabok életszintjét felemelte. Morris liberális képviselő azt mondja, hogy Anglia tényleg megcsalta a zsidóságot, de még 1922-ben, mert 1917-ben valóságos zsidóállamot ígértek a zsidóságnak. 1922-ben, az akkori Fehérkönyv kezdte a dolgot elhomályosítani. Most már igazán nem tudni, mit jelent a mandátum: a zsidó nemzeti otthon vagy az arab érdekek védelmét. Jones kormánypárti képviselő hangsúlyozza, hogy

KÓRHÁZBA IS
BESZÁLLIT
KÖSZTÖL
(DIETÁST IS)
HOFMAN
Révay-utca 4. Tel. 239-42

a zsidók nem azért gyűjtik a pénzt palesztinai célokra, hogy ne legyen munkanélküli — arab. James Rothschild azt hangoztatja, hogy a zsidó koloniák szomszédságában az arab falvak is virágzanak. Ismertet egy röpiratot, amely azt mondja: „Palesztina százezernyi zsidó után kiált”. E röpirat szerzője a jelenlegi miniszterelnök. Ha a Fehérkönyv szelleme megmaradt, akkor a nemzeti otthon reménye elveszett. — Hopkin munkaspárti kijelenti, hogy a Fehérkönyv politikája csödbe kergeti Palesztinát, ez oly hiba lesz, amelyhez hasonlót nem követett el Anglia, amióta elvesztette amerikai gyarmatait. Zárószót tartott Alexander tengerészeti miniszter, amelyben hangsúlyozta, hogy a kormánynak nincs szándékában a zsidó gyarmatosítást a mostani alakjában megrogzítani, hanem fejlődési lehetőséget fog neki adni. A kormány ragaszkodik a Fehérkönyvhöz. A vita közbeszólások özönével, rendkívüli izgalomban ért véget.

Szőrmebunda
bevásárlása előtt tekintse meg a 42 éve közismert
Reitmann
szűcs- és szőrméruházz
modelljeit
Andrássy-ut 17.
Telefon: Aut. 269-32.
Legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrás!
Csak képesített szűcs-mesternél vásároljon!
Szombaton zárva!

**Legizletesebb
legjobb
legolcsóbb**
Weisz JENŐ orth. רב
kávézó és étkezdő
BUDAPEST, VII. DOB-UTCA 37
Hústalan menü P —.76
Húsos menü P 1.30

Zenélő menóra
Moajz cztir dallamával! Finom ezüst kivitelben. Minden zsidó család legszebb vitrinárája és bármely alkalomra legszebb ajándék.
STERNBERG ÁBRAHÁM
Budapest, V., Rálvány-utca 23. sz.

HIREK

NAPTÁR

Sárosz Vajécze, Kiszlév 9.

Gyertyagyújtás (Bpest): 3 óra 50 p.

שבת kimenetele " 4 " 40 "

מועד ספירת שבועות : 8.35

December 4-től, csütörtök estétől

kezdvé: וְהָיוּ לְךָ חֲנוּכָה

OLVASÓINKHOZ! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése 1. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja beföldön postafutárképpénztári csekk utján (50.791 sz.); külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki.)

— AMERIKAI RABBIT HIVTAK MEG BÉCSBE. A bécsi nagy hitközség ritualizációját eddig Mayer-sohn rabbi intézte, aki egy lengyel imaegyesületnek is rabbija volt. Most vissza akar vonulni. Utódjává a hitközség meghívta a pittsburgi orthodox hitközség rabbiját, Wolf Leitert. Valószínűleg ez az első eset, hogy Európa importál rabbit Amerikából. Az új rabbit nagy tudósnak mondják.

— A SINAWAI REBBE ז"ל ELHUNYT. Mut hét hétfőjén a sinawai rebbe meghalt Szanz-ban, ahová atyja, a régi szanzi rebbe sírházhoz zárandokolt kever óvajsz-ra. Különvonatok jöttek Krakóból s az egész környékről, hozva a kegyeltevők ezreit. A szanzi temetőben helyezték el ősei mellé. — תנצ"ה

— A VÉRVÁD HUMORA. Nagybereznán (Ruszinszko) folyik tovább a pür, amelynek vádlottja két zsidó kereskedő, akik állítólag két gyereket megsebesítettek, hogy vért vegyék. A kihallgatott gyerekek nem tudnak semmiről, de mivel egy ukrán orvos s egy hisztérikus tanítónő s egy csendőr összedolgozott, a járásbírósnak kell a bornírsággal foglalkoznia. A prágai „Wahrheit” c. lap Boucek ismert cseh tudóst felkérte, hogy nyilvánítsa véleményét. A tudós gúnyosan kérdi, vajjon hogyan fejte ki a butaság fogalmát; a tót nyelvek szerint, ahol a ló a butaság jelképes állata, avagy a német nyelvek szerint, ahol az ostobaságot számárságnak mondják? Azzal fejezi be: „Egy világtörténetben azt olvastam, hogy a zsidó vallás öregebb, mint a legöregebb keresztény hajadonok, sőt már akkor is létezett, amikor még az első ke-

resztény hajadon nem is született. Kérdem tehát, hogyan is tudtak a kereszténység előtti zsidók macseszt készíteni, hisz nem állottak rendelkezésre a szükséges keresztény hajadonok? ... „Az akkori macsesz bizony nagyon tréfi lehetett”. — A tudós fejtegetése valóban „humoros”, azaz mosolyogni kell, de könnyek között.

— A LENGYEL VÁLASZTÁS VÉGLÉGES EREDMÉNYE. Mint már említettük, 8 zsidó képviselő lett zsidó program alapján beválasztva: 7 cionista és 1 agudista. A kormánypárti (Pilsudski-) listán is 4 zsidó jutott a szejmbé. A mult szejmben 13 zsidó programú képviselő volt és mivel csak 10 képviselőnek van frakció-joga, azaz hogy helyet kapjon a szejmi bizottságokban, a mostani 8 képviselő nem juthat bizottsági tagsághoz. Megjegyzendő, hogy Bialystokban és Wilnában zsidó viszálykodások okozták a zsidó mandátum elvesztését. A kibukott zsidó képviselők csak pár száz szavazat miatt nem jutottak be.

— A BUDAPESTI ORTHODOX HITKÖZSÉG VESZTESÉGEI. Nagy megdöbbenést keltett Salgó Jakabnak, a hitközség derék tagjának hirtelen elhunytja. Az egyetlen budapesti szállító volt, aki szombaton zárva tartotta az üzletét. Előbb a neológ hitközséghez tartozott, majd igazi vallásos életet folytatott s egy év óta bekebelezte magát az orthodox hitközségbe. Jótékony, vallásos szorgalmas ember volt. Péntek este a templomban hirtelen vakbélrohama támadt, amely véget vetett az 51 éves ember életének. Steif Jonathan rabbi szívvelszóval alkalmazta rá a heti szidra szavait: „Vajécze jáakajo, Jakab elvonult a földi életből”. Özvegye és 4 leánya siratják. — R. Perecz Neuschloss, a budapesti orth. Sasz-chevra egyik legöregebb tagja, 86 éves korában halálozott el. A temetésén nagy közönség adta meg neki a végtisztességet. Heszpedeket tartottak Sussmann Viktor, Steif Jonathan rabbik. A Sasz-chevra nevében Klein Márkus elnök búcsúzott a chevratagok nesztortától. Miklós Elek, a bpesti orthodox hitközség érdemes tagja, apósát vesztette benne. — תנצ"ה

Engel Nándor és Fia
POSZTÓ-, SZÖVET- ÉS BÉLÉSÁRUK ÁRUHÁZA
Budapest, V., Vilmos császár-ut 2.
Eladás kicsinyben is nagybani árak mellett
Telefón: Auf. 801-29.

— A FŐVÁROSI SEGÉLYAKCIÓ munkájának irányítását Sipőcz Jenő polgármester egy szűkebb hatagú bizottságra ruházta, mely bizottságba Korein Dezső fővárosi bizottsági tagot is kinevezte. A segélybizottság munkája nagyvonalunak terveztek, amennyiben Horthy Miklósné akciójának eredményeit, valamint herceg Eszterházy Pál nagyszabású természetbeni adományait is kezelni fogja. Mi örömmel regisztráljuk ezen hírt, amely felekezetiünk szegényei részére is nagy jelentőséggel bír.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy 25 év óta fennálló
héber könyvkereskedésemet
Rombach-u. 1. alól Kazinczy-u. 30. alá az orth. zsinagóga mellé helyeztem át. Szives pártfogást kér
STEINER G. IÓZSEF
מוכר ספרים

— TALMUDTÓRA ÉS LEÁNYCHÉDER FELAVATÁSA KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról írják nekünk: Rabbi Léb Halberstamm szefárd főrabbi kezeltívására 2 év előtt létesített Talmudtóra iskola épületének, a tanítványok szaporodása folytán szükségessé vált kibővítési munkálatai, a mult hétén fejeződtek be. Az illetén emelt új épületben nyerne elhelyezést a Talmudtóra tág beszhamidrosa, az internátus és a leány-chéder, mely a Benajsz Jáakajo nevet viseli és Erdély első ilyen mű intézménye. A felavatás lélekemelő ünnepségek keretében ment végbe. Az intézet fényesen kivilágított, a tanítványoktól és a közönségtől túlzásfólt udvarán felállított alkalmi szószékéről hangzott el a szefárd főrabbi hatalmas avatóbeszéde, melyben melegen megköszönte az egész város zsidóságának a támogatását, mely pártkülönbőség nélkül járult hozzá az épületnek tető alá hozatalához. Lieberman H. a szefárd hitközség részéről üdvözölte a megjelenteket. A beszhamidrosban az ünnepségre eljött ősz naszódi gaon, valamint Teitelbaum Joél nagykarolyi főrabbi mondtak magasszárnyalású drósókat. Este 300 terítékes szeüdüval fejezték be az impozáns ünnepélyt.

— SPITZER JAKAB Z. C. L. SIR-EMLEKÉNEK FELAVATÁSA. A budapesti orthodoxia számottevő tagjait magában foglaló közönség jelenlétében avatták fel R. Jáakajo Spitzer sírkövét. Sussmann Viktor rabbi hangulatos beszédben áldozott a tavaly elhunyt emlékének, aki egész életét a zsidó közügy ügyének szentelte s eredményesen tevékenkedett mint a chevra kadisa előljárósi tagja és mint tplomai előjáró. Utána veje: Alexander Vilmos bankigazgató, a sátoraljaújhegyi orthodox hitközség helyettes-elnöke rajzolta meg, mely tudásra, széleskörű olvasottságra valló, nagyszabású megható beszédben, a zsidó erényekkel övezett férfiú egyéniségét.

— ÉRSEKÜJVÁRI HIREK. 1. Hármás szijüm. Ritka szép ünnepélyt tartott vasárnap este az orth. hitközség. Három tanuló-csoportja egyszerre fejezte be a soron levő traktátusát és együttesen tartották meg a szijümot. A Sasz-chevra I. csoportja, melyben Tigerman József főrabbi az előadó: Keszübjaszjt fejezte be, a II. csoport, mely este 8—9 között jön össze, Silberman Miklós előadásában Gitint tanulta, végül az ifjúsági Sojmré Tajro-csoport, melynek Raab Miksa az előadója, Subosz traktátusát végezte be. Az ünnepélyen a főrabbi szellemes fordulatokkal teli beszédben Keszübjaszjt végét Kidüsin elejével kötötte össze. A két előadó tartalmas beszéde után Stern Ábrahám rabbi mély tudásról tanuskodó beszédben mindhárom traktátus elejét és végét hozta harmonikus összhangba. Beszélték még: Reichfeld József, Graf Adolf, Lövy Herman, Kaiser Ignác, Nasch Zsigmond. 2. A jesivák büdzsészerü támogatása. Az orthodox hitközség előljárósi elhatározta, hogy költségvetésében az összkialadások két százalékát állítja be a jesivákat támogató „Machziké Hajesivajszjt” s a talmudtórák támogatása céljaira. Ha e példát minden orthodox hitközség követné, a jesi va-támogatás ügye, a szent célhoz méltóan s szilárd alapon lenne elintézte.

— HIREK SZLOVENSZKÓBÓL. A metszők egyesülete. Vasárnap, november 16-án alakult meg Eperjesen a metszők egyesülete Sevesz Achim néven. Az alakuló közgyűlésen megjelent a bratiszlavai orthodox iroda képviselője, továbbá az eperjesi főrabbi és a hitközségi elnök. Az ülést Jónap eperjesi kántor vezette. Az alapszabályok letárgyalása után 71 tagú választmányt választottak, akik közül 20 nem hitközségi tisztviselő. Elnökül Preisz Lajos eperjesi hitközségi elnök lett megválasztva. Az új egyesületnek két székhelye lesz: Pozsony és Eperjes. — Neológ ajánlat közös gabellára. A nyitrai neológ hitközség rabbija, dr. Schweiger Lázár propagandát csinált amellet, hogy az orthodox hitközség engedje át metszőjét a neológ hitközségnek gabella-elszámolásra s ezért az utóbbi hitközség rendelkezésre bocsát egy nagyon alkalmas vágóhelyet. (Nyitrai tudósítónk e jelentéséhez meg kell je-

— HUSZTON MEGBÜNTETTÉK A METSZŐKET. A huszti hitközségi előljáróság mult héten érdekes feljelentést tárgyalt. Bepanaszolták az ottani metszőket, hogy a hitközségi előljáróság engedélye nélkül, a nekik vágásra átadott libákról tolat kopasztanak. Az előljáróság jogosnak találta a panaszt s a metszőket egyenként 200 cseh-koronára ítélte.

— A TISZASZALKAI MARTIR menyasszony-leánya részére kaptunk a Lea-leányegylettől, Bonyhád P 5, Klein Miksa úrtól, Csorna, ke-lengyeáhozjárulással címén 1 dollárt. Összesen P 10.70. Gyűjtésünk eddigi eredménye P 733.50.

— BÉKE TÖRÖKSZENTMIKLÓSON (?) Mint ismeretes, a hitközség, mely a neológ szervezethez tartozik, szótöbbséggel többször elhatározta már jellegváltoztatását, vagyis azt, hogy vagy a statusquo vagy az orthodox szervezethez csatlakozik. A jellegváltoztatás keresztülvitele a kisebbség ellenakciója következtében mindannyiszor akadályokba ütközött. Dr. Herskovics József főrabbi, aki a jellegváltoztatáshoz ragaszkodott, le is vonta a konzekvenciát és hónapokkal ezelőtt elhagyta a községet. Most a következőket jelentik Törökszentmiklósról a Zsidó Ujság-nak: „Hitközségünk szembenálló pártjai f. hó 18-án békés meg-egyezésre jutottak. Helyreállt a teljes harmónia és a rabbi megkezdte működését — orthodox alapon.” (Magáról a jellegváltoztatásról nem szól a krónika. — Szerk.)

— HIREK SZLOVENSZKÓBÓL. A metszők egyesülete. Vasárnap, november 16-án alakult meg Eperjesen a metszők egyesülete Sevesz Achim néven. Az alakuló közgyűlésen megjelent a bratiszlavai orthodox iroda képviselője, továbbá az eperjesi főrabbi és a hitközségi elnök. Az ülést Jónap eperjesi kántor vezette. Az alapszabályok letárgyalása után 71 tagú választmányt választottak, akik közül 20 nem hitközségi tisztviselő. Elnökül Preisz Lajos eperjesi hitközségi elnök lett megválasztva. Az új egyesületnek két székhelye lesz: Pozsony és Eperjes. — Neológ ajánlat közös gabellára. A nyitrai neológ hitközség rabbija, dr. Schweiger Lázár propagandát csinált amellet, hogy az orthodox hitközség engedje át metszőjét a neológ hitközségnek gabella-elszámolásra s ezért az utóbbi hitközség rendelkezésre bocsát egy nagyon alkalmas vágóhelyet. (Nyitrai tudósítónk e jelentéséhez meg kell je-

gyeznünk, hogy pár évvel ezelőtt a budapesti orthodox hitközséghez érkezett ajánlat a pesti egységes sechító ügyében, de az orthodox hitközség nem fogadta el az ajánlatot. Szerk.) — Elnökváltozás Eperjesen. Az orthodox hitközség mult héten tartott közgyűlésén az eddigi elnök, dr. Neuwirth kisebbségben maradt s helyébe Preisz Lajos kereskedelmi tanácsost választották meg.

— FELMENTŐ ÍTÉLET A BORSAI BÜNPERBEN. Szatmárról jelentik: A törvényszék hatnapi tárgyalás után vasárnap hirdetett ítéletet a borsai bünperben. A törvényszék csupán Danila Konstantin egyetemi hallgató bünösségét állapította meg, akit két zsidó fuvaros ellen irányuló súlyos testisértés miatt 5000 leire ítél. Danila azonnal befizette az ötezer lej büntetést, minek folytán azonnali hatállyal szabadlábra helyezték. A többi vádlottat bizonyíték hiányában felmentették és szabadlábra helyezték. Az ítéletben úgy az ügyész mint a védő megnyugtatók és így az jogerőre emelkedett. — Mint tudvalevő, az antiszemita agitátorok machinációi következtében Borsá zsidólakta részét teljesen elpusztították; sok száz család koldusbotra jutott. A felmentő ítélet tehát a zsidóságban nagy megdöbbenést váltott ki.

— A PESTI IZR. HITKÖZSÉG REORGANIZÁLT KÓRHÁZAI. A pesti izr. hitközség a korszerű igényeknek megfelelően újjáalakította zsidókórházát, a Bródy Zsigmond és Adél gyermekkórházat, valamint a Kaszab Aladár és Józsa poliklinikát. A nagy áldozatokkal reorganizált kórházakat pénteken délen mutatják be a sajtó képviselőinek.

Megnyílt Szombathelyen szigoruan ארטה כשר
étkezde
EINHORN SIMON
Bélsikátor 3. (a forgóban)
a városháza épülete mellett.
Elegánsan berendezett pontos és előzékeny kiszolgálás. Olcsó árak.
Lakodalmakat is vállal.

A HIRES STAUFFER
orth. כשר sajtgyártmányok ismét kaphatók
Neser dobozos emmenthali, Cvi (Szarvas) dobozos emmenthali, Block emmenthali, Trappista, Kastély, Bástya világmárkák. Mindenütt kaphatók.
Központ: Stauffer és Fiai sajtgyáruk, Répcelak.

— **MULT HETI REJTVÉNYUNK MEGFEJTÉSE.** A kockákat kitöltve, a következő fogalmakat kapjuk:

ח	ב	ש	Egy kedves heti vendégünk
ה	ש	מ	Izrael hű pásztora
ר	מ	ח	Az említett vendég köszöntésére szükséges
ו	ל	ת	Amit Hómon-nal tettek

חמרא arameus nyelven bort jelent, amely a **kidüs**-hez szükséges. A két szélső oszlop függőlegesen olvasva, a betűk megfelelő elrendezése után a betűk megfelelő elrendezése után a **חמרא** ünnep nevét adja.

Megfejtették: Blau Áron és Jenő (Pápa), Ungár Miklós és Aranka (Érsekvadkert), Krausz Rezsike (Mezőladány), Ovi's Ibolya (Püspökladány), Ehrenfeld Andor, Katz Dénes (Eger), Goldstein Ernő, Blau Miki (Miskolc), Moskovits Izidor (Tállya), Hirschenhauser József, Neumann Jenő és Emil, Ehrmann Chajim és Szender, Weisz Ilonka (Szombathely), Lázárovi's testvérek (Högyész), Braun Márton (Forrócsés), Michalovits S., Weinstein Szender (Cluj-Kolozsvár), Jungreis Amrom (Gyöngyös), Simonovits Rózsika és Bernát (Kisvárd), Willner Jenő (Tiszabeczdéd), Klein Akiba (Kiskőrös), Reinitz Sándor és Vilmos (Balkány), Weisz Dezső és Herman (Nyirass), Riezel Herman (Nyiracsád), Grünstein Miksa (Szerencs), Fuchs Sali (Biharkeresztes), Weisz Edgárt (Boldva), Gottesmann Ernő (Nagy-léta), Deutsch Ignác és Steiner Fülöp (Paks), ifj. Grossmann Herman (Demecser), Mészáros Sándor (Velky Meder-Nagymegyér), Schönberger és Weingarten testvérek (Ujpest), Platschek Perl és Reüvén (Bpest), Müller Margit (Jánoshalma), Goldstein Ábrahám, Reichhard Jenő (Balatonfüred), Hirschfeld Marcel és Imre (Vác), Guttmann Herman (Alsócece), Friedmann Viktor (Halmaj), Krausz Dezső (Sátoraljaúj-hegy), Schwarcz Áron, Herskovits Emil, Kohn Ármin, Indich Adolf, Braun testvérek, Feldmann Lajos (B-gyarmat-Salgótarján), Rosenberg Michl és Dávid (Wien), Moskovits József (Csórna), Nádler Béni (Omány), Leonorovits Ilona és Sára, Ellbogen Heléna (Kemece), Rosenwasser Jenő (Ibrány), Mandl Sándor (Kecskemét), Guttmann Miklós (Nyirbátor), Fleischmann Vilmos, Berkovits Mózes, Glück Jolán, Jakobovits Emánuel, Schwimmer Herman (Kisvárd), Klein Herman (Ujfehértó), Ehrenreich Fégi és Berta

(Mád), Szauer Lili és Gyuszi (Salgótarján), Kesztenbaum Márton (Mándok), Kornfeld Helén (Nyir-esaholy), Fried Gizella (Tiszalök), Schwarcz Sámuel (Nyirvaja), Rubinstein Herman és Mór (Mezőkővácsháza), Blau Sámuel (Ökörítő), Ellbogen Edit (Hajduböszörmény), Zimmermann Lipót, Samu, Sándor (Edelény), Teller Adolf (Napkor), Donáth Margit és Hasi (B-gyarmat), Rosenthal Béla, Binder Pepi (Salgótarján), Falkovits Mózes, Schwarcz Salamon (Debrecen), Szunyogh József és Grünbaum Ignác (Nyirmeggyes), Grossmann Imre és Eisenberg Ferenc (Ujpest), Weisz Rezső (Gégény), Wollner Herman, Wagner Emil, Rosenfeld Ignác, Friberth Sándor (Galanta), Hanz Malvin és Ilon (Harsány), Németi Zsuzsanna (Győr), Kohn Hindi (Abádszalók), Strasser Elemér (Tiszafüred), Hirsch Jakab (Sacueni), Schwarcz Áron (Nagykároly).

— **BPESTI TOMCHÉ JESIVOSZ ADOMÁNYOK.** **ת** **א**-akció: Király ucca 6. sz. imaház P 50, Lujza u. 8. sz. imaház P 20.50. — **Lakodalmi gyűjtés:** Ganz—Friedmann esküvőn P 6.20, Kecskeméti—Goldstein esküvőn P 19.10.

— **A BUDAPESTI CHINUCH NEÓRIM** egylet, amely immár 50 éve működik a vallásosság és Tóranitanítás szolgálatában, november hó 26-án tartotta tisztújító közgyűlését Offenberger Mór elnöklete alatt. Dr. Adler Béla főtitkár beszámolója után egyhangú lelkesedéssel elnöknek megválasztották dr. Pollatschek Elemér egyetemi tanárt, kinek édesapja, Pollatschek Dávid is viselte az egylet elnöki tisztségét. Pollatschek professzor nemes veretű szavakban adott kifejezést a kegyeletnek, amely őt az elnökség elfogadására indítja. — Az egyesület vezetősége a következőkből alakult ki: Hersch Samu, dr. Oesterreicher Ferenc, Pintér Oszkár, Sinreich Zsigmond, Offenberger Mór, Frenkel Dezső, dr. Richtmann Mózes, Grünbaum Jakab, Lustig B. Béla, Prinez Izidor, Böhm Lajos, Dr. Adler Béla, Rosenfeld Náhán, Schwarcz Béla, Bartók Mihály, Fränkel A. Kornél, Weisz A. Adolf, Gelb Mór, Neiger Jakab, Rosner Hermann, dr. Offenberger Zsigmond, Landesmann Simon, dr. Sas Ernő, Engel Henrik, Keller Náhán, Lichter Béla, Stangl József. — A közgyűlés köszönetet szavazott Weiner Árminnak és Frenkel Dezsőnek, buzgó működésükért, valamint Fränkel A. Kornélnak szőfőrtóra adományáért és elhatározta, hogy megírta az egyesület ötvenéves történetét.

Rejtvény

Beküldte:

Jungreis Amrom (Gyöngyös).
ראה פני כנס ה' צור עולמים
ונבי כנס צדיקים נעלמים
ואם תראני תמים
אכשר נס לשובנים.

Arcomat lásd a világ-alkotó I-ten trónján,
hátamat pedig a rejtett jámborok számának összességében.
de ha látsz teljességemben hirdetem a (rózsához hasonlított) népnek juttatolt csodát.

Szerdáiig beérkező megfejtések a jövő számban.

— **POZSONYBÓL** írják nekünk: A jesiva tanítványai a lakodalmára elutazó Schreiber Sámuel rabbi tiszteletére szombat este *melave-malke* búcsúestélyt rendeztek. Másnap az elutazás alkalmával az egész jesiva kivonult a pályaudvarra, ahol a völegényt és illusztris születeteket az ünneplésért.

— **LUACHBLATTER 5691.** A bécsi Aguda ifjusági csoport ezidei naptára tetszetős kiadásban jelent meg. Az irodalmi rész legfontosabb értekezése az Aguda vezérférfiának, Jacob Rosenheimnek tollából eredt. (*Vorfragen und Grundprobleme agudistischer Politik.*) A mélyen szántó fejezetes lényege, hogy az Aguda az egész világ-orthodoxia számára oly szervezetet akar létesíteni, amelyen Magyarországon megalom az orthodox önálló szervezetben. A többi cikk (Oskar Stroh: Neue Front; Bezalet Stern; Baal Tschuwo Politik; Max Munk: Vom Rechte des Individiums; Ben Jisroel: Mein Freund Josef) az Aguda és az orthodoxia eszméit propagálják. A könyv kapható: Aguda-Jugendgruppe, Wien, II. Ob. Donaustrasse 69.

„FAVORIT“
FEST — MOS — TISZTIT
VI., Paulay Ede-utca 51.
(Nagymező-utca sarok)
TELEFON: AUT. 270—14.

— **A HAJDUNÁNÁSI „MSZ-GOV LADOCH”** egyesület ujonnan választott tisztikara: Rosenberg Dezső elnök, Schreiber Mór és Stern Salamon gondnokok, Biermann Salamon pénztárnok. Választmányi tagok: Schreiber Ferenc, Spitzer Miksa, Glücklich József, Hammer Jenő, Schwarcz Herman.

A királyi vő

10. Irta: Dr. Lehmann. Fordította: Moskovitsné Weisz Amália

A herceg ekkor azt hitte, hogy Eszter most kérelmet fog eleje terjeszteni a zsidók érdekében. Azonban tévedett. Szóltanul sétáltak a kertben, ki-ki a saját gondolataiba merülve. Elvégre is a herceg szakította meg a csendet. Évához szólt a következőképpen:

— Most jut eszembe, Éva, hogy barátnőd, ki életedet mentette meg, még mindeztideig nem lett megjutalmazva. Azt hiszem, hogy százezer forint nem lesz sok a király leányának és Radzivil herceg feleségének életéért...

— Nem, nem asszonyom — folytatta a herceg. Eszterhez fordulva — ne utasítson vissza és fogadja el tőlem azon összeget, amit a vilnai zsidók kötelesek nekem letenni.

Eszter szóhoz sem tudott jutni örömeiben, csak hálaírást mormolt halkán a Mindenhatónak.

A vilnai zsidók nagy meglepetéssel látták a zsidó uccán végigrobogni a királyi hintót és látták megállni Reb Menáchem háza előtt, melyből a herceg, Éva és Eszter kiszálltak. Ekkor csodálkozásuk már a tetőfokra lépett.

Eszter egy elegánsan berendezett szobában fogadta vendégeit, kiknek megmutatta gyermekeit. Éva a kisdedeiket ölébe kapva, becézgette és csókoltatta őket.

A herceg kérésére Reb Menáchem elhívatta a rabbit és a hitközségi elnököt, kik nemsokára megjelentek és tisztelegtek a herceg előtt.

— Magamhoz hivattalak beneteket — szólt hozzájuk a herceg —, hogy előteremtették-e a százezer forintot, amint parancsoltam.

— Fenség, mi nem vagyunk képesek ily nagy összeg összehozására — felelt siránkozva a rabbi.

— Bármily módon is, de elő kell, hogy teremtsétek, különben távozni fogtok a városból.

— Fenség! — kérlelte újból a rabbi. — Mi hasznod lesz belőle, ha mi mindnyájan elhagyjuk a várost? Hetven ezer forintunk van, légy könyörületes és fogadd el tőlünk.

— Egy fillért sem engedek a százezerből, amit négy héten belül le kell, hogy tegyetek Eszternek, Reb Menáchem feleségé-

nek, aki feleségem barátnője és akinek ajándékképpen adom ezt az összeget.

— A feleségem pedig köszönettel fogadja el a nagy összeget, hogy visszaadhassa azt a vilnai zsidóknak, akik kiváltották a rablok kezéből — vágott közbe Reb Menáchem.

E szavak hallatára a rabbi és az elnök nem tudtak szóhoz jutni az örömtől.

— Menjete és vigyék szét az örömhirt a vilnai zsidóknak, hadd örvendjenek — intézte szavait a rabbihoz fordulva a herceg, mire a rabbi hálásan kezet csókolt a hercegnek és eltávozott.

A templomok ezuttal is megteltek, de most nem siránkoztak, hanem örömmel adtak hálát a Mindenhatónak e nem várt szerencsés fordulatért. Az egész város zsidóságának beszédtárgyát most Eszter képezte, ki a királyi udvarban nevelkedett és onnan megszökött, hogy ne kényszeríték a kitérésre.

Eszter ekkortól fogva mindenki a király leányának, míg férjét a király vejenek nevezte. Éva gyakran felkereste Esztert. A király és a királynő pedig megtudva, hogy Eszter él, drága ajándékokat küldtek neki.

Reb Menáchemet a herceg kincstárosának nevezte ki, nagyon gazdag ember lett, de azért most sem volt büszke és úgy, mint előbb, szorgalmasan kultiválta a szent Tant, éjjel-nappal tanult.

Eszter minden héten felkereste Évát. A nyáron, amikor a király és királynő is Vilnába jött Évához látogatóba, megható jelenetek játszódnak le a királyi pár és Eszter között. Egy alkalommal Esztert a lakásán felkereste a királyi pár, mire a vilnaiak örömmel mondták: „após és anyós felkeresték leányukat és vejüket.”

(Vége köv.)

שמן זית לחנוכה!
Valódi jeruzsálemi
OLAJFA OLAJ
Chanukára jutányosan beszerezhető
Baumann Dávidnál,
Károly-körút 7. I. 18.

KÉREM, NE FŐZZÖN

OTTHONI KÉNYELMESÉBB. OLC:018

HOFMANTÓL MENÜ P.2.

Családi hírek

Schreiber Sámuel, Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi fia és Kohn Eszter Hanna kisasszony f. hó 26-án Kattowitzban házasságot kötöttek. Néhai Braun Izrael forrócsesi rabbi helyettes leányát Katót eljegyezte Herskovits Albert.

Astergút Fánikát, Balassagyarmat, eljegyezte Bleier Márk gyáros, Zentáról.

Briszk Margitkát (Turna nad Bodvou) eljegyezte Kesztenbaum Jenő (Gyöngyös). Minden külön értesítés helyett.

Weinberger József úrnak Strausmann Kornélia kisasszonnyal való eljegyzése alkalmából mazol tajo-t kíván a Tiferesz Bachurim, Makó.

Szerkesztői üzenetek

TETÉTLÉN: Az 1908: LXI. t.-c., vagyis a végrehajtási novella 2. §. 1. pontja értelmében *végrehajtás alá nem esnek és le nem foglalhatók:* „az i-tentiszteletré és a házi ájtatosságra közvetlenül szánt tárgyak, az imakönyvek, az i-tentiszteletré szánt helyiségekhez tartozó szerelvények stb.” „Vallási ereklyék és családi arcképek stb.” Ezek szerint *széfer tóra* nem foglalható le s éljen azonnal előterjesztéssel a végrehajtó ellen az illetékes járásbírósnál. — **ABÁD-SZALÓK:** Közelebbi címet nem adhatunk, de nem is szükséges. — **ST. M.:** Nagyon jó, de lapunkban közlésre nem alkalmas. — **A. T., P.:** Ha alkalmasnak tartjuk, leközöljük. — **TÖBBEKNEK** (Demecser, Tiszalök, Cluj, R. S., Pásztó): Rejtvényeik nem közölhetők.

Nyílttér*)

Nyilatkozat

Goldberger Chajim, Nyirbátorból, hébernyelvű pamfletet küldött több helyre. Az ügyet Sussmann Viktor főrabbi úr előjárásunkkal egyetemben mindkét fél meghallgatásával letárgyalta, az összes vádat alaptalanoknak találta és Popper Lázár metszőt rehabilitálta. Az előjárás egyidejűleg Goldberger ellen a megtört intézkedéseket folyamatba tette.

Kecskemét, 1930 nov. 16.

A kecskeméti aut. orth.

izr. hitközség előjárósága.

*) E rovatban közlötték a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Csodaszép parókák

Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly

hölgyfodrász
Budapest

VI. Andrassy-ut 19
Telefon Aut. 199-10

minden festőművész

Apróhirdetések

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. Telefon. Cégneküli levelezés.

KIZÁRÓLAG előkelő körökben, házasságokat legdiszkrétebben közvetít, Meisels héber könyvkereskedés és tálszszövöde, Rombach ucca 8. A Rombach templommal szemben. — Bármily könyv megvásárlásáért, levelezőlap hívásra, házhoz megyek.

LEGEREDMÉNYESEBBEN közvetít házasságot Sáfrán Jenő, Miskolc, Széchenyi u. 57.

SUCHE für schönes junges Mädchen, חתונה בנות einen ש בחורית der vorzüglicher בעל תהלה ist. Es wird demselben gesichert ein Posten, der 800 P monatlich trägt. Mitgift 4000 P. Briefe unter מושלמת an die Redaktion.

BUDAPEST tőszomszedságában fekvő városban, saját házában lakó özvegy, nyugdíjas állami tisztviselő nőszülne. 50—55 éves, vagyos, vagy nyugdíjazott, gyermektelen özvegy, ki szigoruan kőser háztartás vezetését érti, írjon sajátkezű aláírással „Előkelő” jeligére e lap kiadójába. Közvetítők kizárva.

CIPŐÜZLETET

rendeznék be 20—25.000 pengős áruvártárral, 6-8000 pengő tőkebefektetéssel. Tőke garantálva. Érdeklődők „Nyugodt megélhetés” jeligére a Zsidó Ujság kiadóhivatalához forduljanak.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38.

I. em. Párizsi Áruházal szemben. 25 éves működés. **Hajszálak** kiirtása arcról, karról, szepőlök, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — **Szemölcsirtás.** Arcpótlás, bérletrendszer. — **Miracle** hajeltávolító szer szétküldése utasítással. Minden eddigit felülmul! Díjtalan tanácsadás. (Prospektus).

Weisz Mór orthodox שבת sütődéje keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: József 423-65.

Tarhonya, makaróni és levestészták a legújabb gyártmányaim.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Kérjen árjegyzéket!

KERESEK kimondottan szép, intelligens, 22 éves hugom részére házasság céljából oly vallásos fiatalembert, ki jó hanggal rendelkezik és nálam a *sechitót* megtanulná. Fiatal özvegy nincs kizárva. Jelige: „3000 pengő”.

SUCHE für intelligente Witwe חתונה mit einem Kinde, Geschäftstüchtig, 33 Jahre alt, passende Partie. Briefe unter חתונה an die Redaktion.

INTELLIGENS orth. zsidóleány, házvezetőnői vagy hasonló alkalmazást keres. Cím kettőslapon a kiadóban.

4 KÖZÉPISKOLÁT végzett, fiatal zsidó úrleány elárusító nőt állást vállal. Jelige „Szombattartó”.

BOCHEROK FIGYELMÉBE! Nagyon érdekes nyomtatott purimspielhoz keresek viszonteladót, vagy bizományost. Cím kettőslapon a kiadóhivatalnál.

VOLT TALMUDISTA, álefbész, chiümes-rasi gemóre tanítását vállalja, esetleg mint házitánító üzletben is segédkezne, teljes ellátással és szerény fizetéssel. Cím: Altmann Nándor, Tiszalök.

VIDÉKRE keresek vallásos leányt, ki a háztartásban teljesen járatos. Ajánlatok „sabosz tartó” jeligére a kiadóba kéretnek.

JÓ SZAKMÁHOZ intelligens társnőt keres szlovenszki fiatal szombattartó leány. Cím a kiadóban.

SZÉP papírhéju diót á 84 fillérért, postacsomagban is szállít, utánvétel mellett, Mandl Márton Gyöngyös.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Spatz Henrik könyvnyomdája
Budapest, VII., Kertész-utca 21.

Budapest, 1930 december 5
5691 Kiszlöv 15

40 fillér

VI. évfolyam 48. sz.

אללנעמיינע יידישע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ל"פ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Sip ucca 10. sz.
Telefon: J. 425-90. Csekkszám: 50.791.
Egész évre 20 pengő

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Választási és egyéb plakátok

A zsidóság viharvert történetében az olyan korszakokat, amikor külső erőszakkal akarták a hiveket az ősi hitük elhagyására kényszeríteni, azzal a névvel illeték: „*sáasz hase-mad*”, az elpártolás ideje. Ilyen vérvizataros időben akadtak egyesek, akik gyengék voltak a vértanúság vállalására és hitszegők lettek. A XIX. századnak közepe óta, amikor az elnyomás durva módja tűnőben volt, a „*semad*”, a kitérés állandó tünet lett. Valahogyan megvalósult a zsidóságon is a vándor meséje, aki tudott ellentálni a nagy szélnek, mert beburkolódzott a köpenyegébe, de a nap tüzes heve legyőzte s levetette köpenyegét. Statisztikák készülték a zsidóság e vérvesztéseiről, de tulajdonképpen pontos adatokat ezek sem nyújtanak. De, hogy például az egész pesti lakosság mennyire át van utatva kitértéktől, erről tanúságot tehetnek minden uccasarkon a választási plakátok. Minden listán vannak kikeresztelkedett zsidók és így tulajdonképpen a budapesti zsidóságnak passzív kellene maradni a választásnál — elvben. Mert gyakorlatba át nem vihető ez a passzivitás, amely egyenlő volna a zsidóság mai helyzete megváltoztatására irányuló minden remény feladására.

De ha már bele kellene törődnünk abba, hogy minden listán a zsidóság mesümedokra is szavaz, nem szabad provokálón eljárni. Ilyen provokáció volt például pár évvel ezelőtt, amikor a kongresszusi pesti izr. hitközség elöljárósága vezette a béketárgyalásokat, dr. Váoszonyi Vilmos és a kitért báró Sztérenyi között és amikor a neológ organum a kitért báró lipótvárosi mandátumának propagandát csinált. A jelenlegi választásoknál valamivel tapintatosabban jártak el a felekezeti lapok s semleges álláspontra helyezkedtek. Annál feltűnőbb s kirívóbb volt tehát az a fel-

szólítás, amelyet a neológ hitközség tagjai kaptak „kedves zsidó testvérek” megszólítással, s amelyben meghívják őket egy politikai párt nagygyűlésére. A gyűlés egyik résztvevője, egy ügyvéd s egy zsidó lap szerkesztője, kikelt az ellen, hogy a zsidó választókat hittestvéri minőségben hívják meg egy oly lista érdekében, amelyen kitérték szerepelnek. Jellemző a helyzetre, hogy amilyen nagy tetszést aratott ez a felszólalás az egyik oldalon, oly felzudulást keltett a másik oldalon az érdekelteknek, akik tiltakoztak az ellen, hogy a felekezetieskedést bevigyék a politikába, holott épők voltak azok, akik a zsidó hittestvéreket invitálták s elfelejtik azt, hogy felekezetieskedés az volna, ha született keresztény jelöltek ellen történt volna a felzudulás, ami valóban nem történt meg.

A választási plakáton kívül más plakát is belelógat a mai névleges zsidóság lemorzsolódására. Mindehett olvassuk pld. a „mese a benzinkutról” c. film falragaszát. És pesti zsidó körökben ezzel kapcsolatban igen jellemző kis történetet beszélnek. Adva van egy pesti háziúr, aki a kommünben a bekövetkezendő ellenforradalmi pogromveszély elhárítására kitér a leányával együtt. A leány megismerkedik egy ifjuval, eljegyzés készül, de az ifju nem akar egy mesümedest elvenni. Mit volt mit tenni? Sétá vissza a mikvóba és azután a zsidósághoz. A készülő eljegyzés azonban elmaradt. Idők múltán egy benzinkut-vállalat főembere személyében egy jó partie akadt. A benzinkutas azonban már előbb elhagyta a zsidó ősi hit előkútját s mint vallásos keresztény ember, hallani sem akart arról, hogy másvallású felesége legyen. Mit volt mit tenni a leánynak? Visszatért elhagyott uj-hitéhez s megint kikeresztelkedett. Ez a „mese a benzinkutról” sokszor ismétlődik. A

biblia szavával élve „én bájisz aser én som mesz”, nincs oly neológ család amely e csapástól mentes maradt. Mit lehet ez ellen tenni? Nehéz probléma, mert radikálisan lehetne csak rajta segíteni. Bele kellene vésni minden tudatába, hogy a micz-vók gyakorlása nélkül nincs zsidóság. Élni kell a zsidóságot minden nap, az élet minden viszonyában, különben előbb-utóbb „*ה*” a *semad* következik be. Nem használnak itt felolvasások, kulturösszejövetelek, mert ez mind csak kis tapasz az elmergesedett rákos sebre. A jótékonykodás kifejtésével sem vagyunk képesek a zsidóságot megerősíteni, aminek ékes bizonyítéka, hogy Pesten több jótékonyági intézménynek vezetőségében sokan szerepelnek, akiknek családjában grasszál a hitel-hagyás. Az a kis ájtatoskodás, amelyről a pesti neológ templomok zsufoltóságával kapcsolatban beszélnek, sem ment meg a kitéréstől. Nyílt titok, hogy a neológ templomok *kadis*-mondói között mindig akadt egy-egy kitért. A kitérés a társadalmi nyomás idezi elő s ezért az ellenszere csak a zsidóság iránti nagy ragaszkodás lehet, amelynek egyetlen bevált módszere a vallástörvény szigorú betartása s az ebből kiáradó erkölcsi fegyelem minél nagyobb mértékben való érvényrejtetése. „Boldog az az ember, aki mindig fél, de aki megkeményíti szívét, vészbe jut” (*Asré ódom mefachéd tómid, úmakse libaj jipajl bero*). A bölcs király e szavát kell szem előtt tartani az orthodox zsidóságnak. Nem szabad elfásult s megkeményített szívvel nézni a zsidó élet cudarságait, nem szabad beletörödni a *semad*-járványba, hanem félni kell tőle, féltünk kell saját házunkat s a szükséges óvintézkedéseket megtenni. Így fognak bennünket az uccákon olvasható falragaszok is tanítani zsidó kötelességeinkre.